EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2020 12 15
SWD(2020) 349 final

Skaitmeninių paslaugų aktas

KOMISIJOS TARNYBŲ DARBINIS DOKUMENTAS

POVEIKIO VERTINIMO ATASKAITOS SANTRAUKA

pridedama prie

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTO

dėl bendrosios skaitmeninių paslaugų rinkos (Skaitmeninių paslaugų aktas), kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 2000/31/EB

{COM(2020) 825 final} - {SEC(2020) 432 final} - {SWD(2020) 348 final}

Santraukos lentelė

Skaitmeninių paslaugų akto poveikio vertinimas

A. Būtinybė imtis veiksmų

Kokia tai problema ir kodėl ji yra ES masto?

Skaitmeninės paslaugos per pastaruosius du dešimtmečius pakeitė ES ekonomiką ir visuomenę, visų pirma atsiradus interneto platformoms. Ši iniciatyva grindžiama 2000 m. Elektroninės prekybos direktyvos vertinimu. Iš kartu pateikiamo direktyvos vertinimo matyti, kad jos pagrindiniai principai ir toliau galioja, bet kai kurias konkrečias taisykles reikia atnaujinti atsižvelgiant į konkrečius pokyčius, susijusius su interneto tarpininkais ir, visų pirma, interneto platformomis. Atsižvelgiant į tai, poveikio vertinimo ataskaitoje analizuojamos trys pagrindinės problemos ir jų veiksniai.

Pirma, piliečiams internete kyla vis didesnė rizika ir daroma vis didesnė žala – nuo neteisėtos veiklos plitimo iki pavojaus jų pagrindinėms teisėms ir kitokios žalos visuomenei. Šios problemos yra paplitusios visoje interneto ekosistemoje, bet jų poveikis yra didesnis labai didelių interneto platformų atveju dėl jų aprėpties.

Antra, apskritai interneto platformų priežiūra ES iš esmės nėra koordinuojama ir yra neveiksminga nepaisant tokių paslaugų sisteminės svarbos. Elektroninės prekybos direktyvoje nustatyta ribota administracinio bendradarbiavimo sistema, skirta tarpvalstybinėms problemoms spręsti, apibrėžta nepakankamai konkrečiai ir valstybėse narėse taikoma nenuosekliai.

Trečia, valstybės narės pradėjo reguliuoti skaitmenines paslaugas nacionaliniu lygmeniu ir dėl to vidaus rinkoje atsirado papildomų kliūčių. Dėl to įsitvirtinusios labai didelės platformos ir skaitmeninės paslaugos įgyja konkurencinį pranašumą.

Ką reikėtų pasiekti?

Bendrasis tikslas – užtikrinti tinkamą bendrosios rinkos veikimą, ypač tarpvalstybinių internetinių tarpininkavimo paslaugų teikimą. Konkrečiais tikslais siekiama i) išlaikyti saugią interneto aplinką, ii) pagerinti naujoviškų tarpvalstybinių skaitmeninių paslaugų sąlygas, iii) sudaryti galimybes naudotojams ir apsaugoti jų pagrindines teises internete ir iv) užtikrinti veiksmingą skaitmeninių paslaugų priežiūrą ir valdžios institucijų bendradarbiavimą.

Kokia būtų papildoma ES lygmens veiksmų nauda (subsidiarumas)?

Turinio ir paslaugų prieinamumas internetu yra paprastai tarpvalstybinio pobūdžio. Dėl pavienėse valstybėse narėse lygiagrečiai taikomo skirtingo reguliavimo kyla kliūčių tarpininkavimo paslaugų teikimui visoje ES ir nepavyksta veiksmingai užtikrinti visų Europos piliečių saugumo ir apsaugos. Imantis veiksmų ES lygmeniu sumažėtų teisinis susiskaidymas ir reikalavimų laikymosi išlaidos, padidėtų teisinis saugumas, būtų užtikrinama vienoda piliečių apsauga ir vienodos sąlygos įmonėms, padidėtų bendrosios rinkos vientisumas ir būtų vykdoma veiksminga tarpvalstybinė priežiūra. Nė viena valstybė narė negali išspręsti šių problemų savarankiškai.

B. Sprendimai

Kokiais būdais galima pasiekti tikslus?

Be bazinio lygio scenarijaus, išsamiai įvertintos trys galimybės.

1. Ribotos kovos su neteisėta veikla priemonės nustatant interneto platformoms procedūrines prievoles dėl kovos su neteisėta veikla, siekiant apsaugoti naudotojų pagrindines teises ir užtikrinti skaidrumą. Tvirtesnio valdžios institucijų bendradarbiavimo mechanizmai siekiant spręsti tarpvalstybines problemas per skaitmeninį koordinavimo mechanizmą.

2. Visiškai suderintos priemonės, kuriomis skatinami paslaugų teikėjų veiksmai, didinamas skaidrumas ir pašalinama daugiau kylančios rizikos veiksnių sudarant galimybes naudotojams. Vykdymo užtikrinimo ir bendradarbiavimo mechanizmas, grindžiamas suderintomis sąlygomis dėl administracinių potvarkių, ir centrinio koordinatoriaus paskyrimas kiekvienoje valstybėje narėje.

3. Asimetrinės priemonės nustatant didesnes prievoles labai didelėms interneto platformoms, papildomai patikslinamas interneto tarpininkų atsakomybės režimas ir ES lygmens valdymas taikant griežtesnes priežiūros ir vykdymo užtikrinimo priemones. Ši galimybė yra tinkamiausia.

Kokios yra įvairių suinteresuotųjų subjektų nuomonės? Kas kuriai galimybei pritaria?

Iš išsamių konsultacijų su suinteresuotaisiais subjektais matyti, kad plačiai pritariama dėl ES masto veiksmų, visų pirma, taikant tvirtesnę ES lygmens sistemą ir kartu laikantis Elektroninės prekybos direktyvoje nustatytų pagrindinių principų. Apskritai interneto tarpininkai, įmonės ir pilietinė visuomenė labai pritaria dėl pranešimo ir veiksmų procedūrų suderinimo visoje ES. Interneto tarpininkai ragina sukurti aiškią savanoriškų sąžiningos kovos su neteisėtu turiniu priemonių įgyvendinimo sistemą, kad būtų užtikrintas teisinis saugumas. Įmonės ir pilietinė visuomenė taip pat labai pritaria dėl skaidrumo priemonių, pastaroji taip pat sutelkia dėmesį į rekomendacijų algoritmus. Kai kurios verslo organizacijos ir startuoliai prašo sukurti asimetrines taisykles. Valstybėms narėms svarbiausia tvirtesnis valstybių narių valdžios institucijų bendradarbiavimas ir dalijimosi duomenimis su valdžios institucijomis svarba. Pilietinės visuomenės organizacijos, kai kurios įmonės ir nacionalinės valdžios institucijos ragina vykdyti priežiūrą ES lygmeniu. Trijuose skirtinguose Europos Parlamento pranešimų savo iniciatyva dėl Skaitmeninių paslaugų akto projektuose kartu pritariama dėl galimybės, panašios į poveikio vertinimo ataskaitoje išdėstytą tinkamiausią galimybę.

C. Tinkamiausios galimybės poveikis

Kokie būtų tinkamiausios galimybės (jei jos nėra – pagrindinių galimybių) pranašumai?

Galima tikėtis teigiamo poveikio bendrajai rinkai ir konkurencijai, apskaičiuojama, kad tarpvalstybinė skaitmeninė prekyba padidės 1–1,8 proc. Asimetrinėmis taisyklėmis bus užtikrinama, kad būtų sudaromos palankios sąlygos naujiems mažesniems konkurentams, taip skatinant konkurencingumą, inovacijas ir investicijas į skaitmenines paslaugas, kartu sutelkiant dėmesį į konkrečią didelių platformų keliamą žalą. Padidės skaidrumas ir saugumas internete, pagerės pagrindinių teisių apsauga. Užtikrinus tvirtesnį valstybių narių bendradarbiavimą ir ES lygmens valdymą geriau pavyks užtikrinti vykdymą, bus sukurta moderni skaitmeninių paslaugų priežiūros sistema.

Kokios būtų tinkamiausios galimybės (jei jos nėra – pagrindinių galimybių) įgyvendinimo išlaidos?

Tiesioginės išlaidos yra proporcingos paslaugų teikėjo dydžiui ir aprėpčiai. Taip pat bus nedidelių techninio paslaugų projektavimo ir priežiūros išlaidų. Su informacijos reikalavimais susijusios išlaidos sumažės palyginti su dabartine padėtimi. Didžiausios išlaidos teks tik labai didelėms interneto platformoms.

Koks bus poveikis MVĮ ir konkurencingumui?

Atnaujintos ir suvienodintos taisyklės padės MVĮ vykdyti veiklą visoje bendrojoje rinkoje, pagal jas bus remiamos veiklą plečiančios ir inovacijas diegiančios įmonės. Iš poveikio vertinimo matyti, kad taip pat sumažės išlaidos, tenkančios MVĮ, kurioms gali tekti kovoti su neteisėtu turiniu. Tačiau prievolės, nustatomos interneto platformoms, nebus taikomos labai mažoms ir mažosioms įmonėms, joms taip pat negalios išsamių ataskaitų teikimo prievolės.

Ar tai turės didelį poveikį nacionaliniams biudžetams ir administravimo subjektams?

Tikimės, kad smarkiai sumažės išlaidos, patiriamos dėl esamos valdžios institucijų bendradarbiavimo sistemos neveiksmingumo. Įvairios papildomos išlaidos, susijusios su tvirtesnio bendradarbiavimo mechanizmu, būtų padengiamos ES lygmeniu.

Ar bus dar koks nors didelis poveikis?

Pagrindinis tinkamiausios galimybės poveikis yra susijęs su vartotojų ir įmonių teisių ir interesų apsauga bei pagrindinių teisių apsauga internete.

Proporcingumo principui?

Pasirinkus tinkamiausią galimybę būtų laikomasi iniciatyvos tikslų neviršijant to, kas būtina nustatytoms problemoms išspręsti. Valstybėms narėms taikant skirtingą požiūrį neįmanoma užtikrinti tinkamo piliečių apsaugos lygio visoje Sąjungoje, o paslaugų priežiūra ir toliau būtų nenuosekli.

D. Tolesni veiksmai

Kada politika bus persvarstoma?

Pats duomenų rinkimo ir stebėsenos sistemos sukūrimas yra vienas iš pagrindinių rezultatų, kurių siekiama pasirinkus tinkamiausią galimybę. Tai apima ir didesnę galimybę stebėti valstybių narių valdžios

institucijų bendradarbiavimo veikimą ir rengti apie jį ataskaitas, ir skaitmeninių paslaugų priežiūrą. Turėtų būti persvarstoma per 5 metus nuo įsigaliojimo, bet taikant pačią priežiūros sistemą būtų reguliariai teikiamos ataskaitos.